DOAE ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2565

สารจากบรรณาธิการ...

สวัสดีค่ะ ในช่วงฤดูฝนเดือนสิงหาคม ยังคงมีฝนตกอย่างต่อเนื่องจากเดือนกรกฎาคม โดยเฉพาะภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พืชเศรษฐกิจสำคัญหลายชนิดมีศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวัง โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรคลำต้นเน่าของปาล์มน้ำมันที่มีความเสี่ยงของการแพร่ระบาดสูงในช่วงที่มีฝนตกชุกอย่างต่อเนื่อง และอีกโรคที่ควรจับตามองในพืชอะโวคาโด คือ โรคแอนแทรคโนส ที่มักเกิดขึ้นหลังจากสภาพอากาศอบอ้าวและมีความชื้นจากฝน โดยเชื้อราสามารถเข้าทำลายได้ทุกระยะการเจริญเติบโตของอะโวคาโด ซึ่งฉบับนี้จะมีวิธีการจัดการกับโรคนี้มาแนะนำ และในช่วงฝนตกชุกอย่างต่อเนื่องนี้มีผลไม้หลายชนิดทยอยออกอย่างต่อเนื่อง ฉบับนี้ยังคงพูดถึงอีกหนึ่งในวิธีป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้โดยใช้เหยื่อพิษ ซึ่งนำกากเบียร์ที่มีโปรตีนเป็นองค์ประกอบมาผสมกับสารกำจัดแมลง นำมาทำเป็นเหยื่อพิษล่อแมลงวันผลไม้มากินและตาย เป็นการควบคุมแมลงวันผลไม้ได้อีกวิธี และสำหรับช่วงที่ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง การใช้ปุ๋ยที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยของเกษตรกรได้ โดยการใช้ให้ถูกชนิด ถูกอัตรา ถูกเวลา และถูกวิธี เนื้อหาสาระดี ๆ มีให้ศึกษากันทุกเดือน แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้านะคะ....

ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

บรรณาธิการ

คณะทำงาน : นางสาวสุมนา สิมาสฤษฎ์ นางสินันต์ธร จันทร นางชิดชนก ไชยพงษ์ นางสาวเบญจมาภรณ์ ซุ่มจิตร นางสาววรนาฏ โคกเย็น นางสาวกันยากร อุทัย นางสาวปวีณา เดชคอบุตร นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว นางสาวอุดมศรี อุ่นโชคดี และนางจันทร์จรัส เกียรติ์ทวีมั่นคง

เตือนเฝ้าระวังศัตรูพืช

ประจำเดือน สิงหาคม 2565

1

- สูงสุด 31 - 33°ซ / ต่ำสุด 23 - 25°ซ
- ปริมาณฝน 210 - 260 มม.
- ความชื้นสัมพัทธ์ 80 - 85 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดหลังขาว หนอนกอข้าว โรคไหม้ข้าว โรคขอบใบแห้ง
- ข้าวโพด ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด เพลี้ยกระโดดท้องขาว โรคราน้ำค้าง
- ไม้ผล ระวัง มวนลำไย หนอนเจาะลำต้น โรคแอนแทรคโนส โรคราแป้ง

2

- สูงสุด 32 - 34°ซ / ต่ำสุด 24 - 26°ซ
- ปริมาณฝน 250 - 300 มม.
- ความชื้นสัมพัทธ์ 80 - 85 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้ โรคใบขีดสีน้ำตาล
- มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้ง ไรแดง โรคใบด่าง โรคโคนเน่าหัวเน่า
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย ด้วงหนวดยาว โรคใบขาว โรคแส้ดำ

3

- สูงสุด 33 - 35°ซ / ต่ำสุด 24 - 26°ซ
- ปริมาณฝน 150 - 190 มม.
- ความชื้นสัมพัทธ์ 75 - 80 %

- ข้าว ระวัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล แมลงหล่า แมลงดำหนามข้าว โรคไหม้ข้าว
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ ด้วงแรด ด้วงงวง แมลงดำหนาม ไรสี่ขามะพร้าว
- อ้อย ระวัง แมลงนูนหลวง โรคใบขาว โรคแส้ดำ

4

- สูงสุด 31 - 33°ซ / ต่ำสุด 25 - 27°ซ
- ปริมาณฝน 260 - 310 มม.
- ความชื้นสัมพัทธ์ 80 - 85 %

- มันสำปะหลัง ระวัง เพลี้ยแป้ง โรคใบด่าง โรคพุ่มแจ้ โรคแอนแทรคโนส
- ไม้ผล ระวัง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบติด
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ ด้วงงวง หนอนกินจั่น ไรสี่ขามะพร้าว

5

- สูงสุด 31 - 34°ซ / ต่ำสุด 24 - 26°ซ
- ปริมาณฝน 110 - 400 มม.
- ความชื้นสัมพัทธ์ 75 - 90 %

- ปาล์มน้ำมัน ระวัง หนอนปลอกเล็ก ด้วงกุหลาบ โรคลำต้นเน่า โรคทะลายเน่า
- มะพร้าว ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ด้วงงวง หนอนกินใบ
- ไม้ผล ระวัง หนอนกินใต้ผิวเปลือกลองกอง หนอนเจาะผล โรครากเน่าโคนเน่า
- ยางพารา ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง โรครากขาว

ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด ใกล้บ้านท่าน

จัดทำโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2565

โรคลำต้นเน่าของปาล์มน้ำมัน

ในช่วงสภาพอากาศที่มีฝนตกชุกอย่างต่อเนื่อง หรือมีความชื้นสูง เป็นปัจจัยที่มีความเหมาะสมต่อการแพร่ระบาดของโรค โดยเฉพาะพื้นที่ทางภาคใต้ของประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคลำต้นเน่าของปาล์มน้ำมัน และกำลังกลายเป็นปัญหาลุกลามทำความเสียหายต่อผลผลิต

ลักษณะอาการ

ระยะเริ่มแรกค่อนข้างสังเกตได้ยาก และมักมีลักษณะอาการคล้ายอาการขาดธาตุ

อาการที่จะสามารถสังเกตพบได้มีดังนี้

อาการทางใบ : ใบจะเปลี่ยนสีซีดจางลง ยอดมักไม่คลี่เหมือนปกติ ทางใบแก่หรือใบด้านล่างหักพับทิ้งตัวห้อยลงรอบลำต้น

สาเหตุเกิดจากเชื้อรา *Ganoderma* sp.

อาการทางลำต้น : เนื้อเยื่อเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลหรือเน่า โดยเฉพาะบริเวณโคนต้น รากเปื่อยยุ่ย ต้นชะงักการเจริญเติบโต และยืนต้นตาย พบดอกเห็ดบริเวณโคนต้น

การแพร่กระจาย

โดยสปอร์ของดอกเห็ดจะแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วทั้งทางลม น้ำฝน และการสัมผัสติดต่อกันทางรากและดินบริเวณซากตอเก่า รวมถึงอุปกรณ์ทางการเกษตร และการปฏิบัติของเกษตรกร

แนวทางการจัดการโรคลำต้นเน่า

ใช้วิธีผสมผสานร่วมกัน โดยสามารถใช้วิธีการเขตกรรม การใช้สารเคมี และชีววิธี ซึ่งควรเริ่มปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ปลูก

1. เตรียมพื้นที่ปลูกโดยกำจัดตอเก่า ทำความสะอาดแปลง และจัดการระบบระบายน้ำให้ดี
2. กำจัดวัชพืชหรือพืชอาศัยอื่นเพื่อลดการสะสมของเชื้อสาเหตุโรคในธรรมชาติ
3. ทำความสะอาดอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรก่อนนำไปใช้งาน
4. บำรุงต้นปาล์มน้ำมันให้แข็งแรง โดยใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและเหมาะสมกับช่วงอายุของต้นปาล์มน้ำมัน
5. หมั่นสำรวจแปลงเพื่อสังเกตลักษณะอาการของโรค
6. เมื่อพบดอกเห็ดเจริญเติบโตขึ้นให้รีบกำจัด นำไปทำลายทิ้งนอกแปลงทันที และถากบริเวณเนื้อเยื่อที่ถูกทำลายออก ทาทับด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือใช้สารเคมีกำจัดเชื้อรา
7. ราดหรือฉีดพ่นบริเวณรอบโคนต้นและโดยรอบอย่างสม่ำเสมอด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา
8. ขุดหลุมบริเวณรอบโคนต้นที่เกิดโรคเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด แต่อาจจะป้องกันได้ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากต้องขุดหลุมให้ลึกพอ และระวังเรื่องร่องตื้นเขินภายหลัง

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2565

"โรคจุดดำ หรือ โรคแอนแทรคโนส" โรคหลังการเก็บเกี่ยว "อะโวคาโด"

อะโวคาโด จัดเป็น Superfood เพราะมีประโยชน์กับร่างกายและนิยมในกลุ่มคนรักสุขภาพมาก แต่ก็พบปัญหาผลเน่าหลังซื้อมารับประทาน โดยลักษณะดังกล่าว คือ **โรคจุดดำหรือโรคแอนแทรคโนส** ในอะโวคาโด มักเกิดขึ้นหลังจากสภาพอากาศร้อนอบอ้าวและมีความชื้นจากฝน ซึ่งเหมาะแก่การเจริญเติบโตของเชื้อราและสามารถเข้าทำลายได้ทุกระยะการเจริญเติบโตของอะโวคาโด มีลักษณะอาการ ดังนี้

ใบ ระยะแรกอาการของโรคจะเห็นเป็นจุดแผลสีน้ำตาลเข้ม ต่อมาแผลขยายตัวมีหลายแผลในหนึ่งใบ หากอาการรุนแรงแผลจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว ใบจะแห้งและร่วงหล่นในที่สุด

ก้านใบ กิ่ง และก้านช่อดอก พบแผลจุดหรือขีดสีม่วง ถ้าอาการรุนแรงแผลจะขยายลุกลามทำให้ก้านใบและกิ่งแห้ง หากเกิดที่ก้านช่อดอกจะทำให้ช่อดอกเหี่ยว แห้ง และหลุดร่วงก่อนติดผล อาการที่ผล

ผลอ่อน เป็นจุดแผลสีน้ำตาลถึงดำ หากอาการรุนแรงผลจะหลุดร่วงก่อนกำหนด

ผลแก่ มักพบในระยะใกล้เก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต พบแผลจุดสีน้ำตาลถึงดำรูปร่างกลมขนาดไม่แน่นอน ต่อมาแผลขยายลุกลามเป็นแผลยุบตัวในเนื้อผล ทำให้ผลเน่า บางครั้งพบเมือกสีส้มซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราที่บริเวณแผล

การจัดการโรคโรคจุดดำหรือโรคแอนแทรคโนส

- ❑ กำจัดวัชพืชรอบโคนต้น
- ❑ หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบเริ่มมีอาการของโรคให้ตัดแต่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายทิ้งนอกแปลงปลูก
- ❑ หากโรคเริ่มระบาด ให้ฉีดพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช อะซอกซีสโตรบิน 25% เอสซี อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แมนโคเซบ 80% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โพรคลอราซ 45% อีซี อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นทุก 7-10 วัน
- ❑ หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้ง และขั้วผลที่ติดอยู่บนต้น นำไปทำลายทิ้งนอกแปลงปลูก

ข้อมูลจาก กรมวิชาการเกษตร
เรียงเรียงโดย : กลุ่มจัดการศัตรูพืชหลังหารเก็บเกี่ยว
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
กรมส่งเสริมการเกษตร

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2565

การป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ด้วยเหยื่อพิษ

เหยื่อที่ใช้ล่อแมลงวันผลไม้เป็นวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตเบียร์ (กากเบียร์หรือยีสต์ออโตไลเซท มีโปรตีนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ) การป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้อาศัยหลักการพื้นฐานทางด้านชีววิทยาของแมลงวันผลไม้ เมื่อออกจากดักแด้ใหม่ๆ จะมีความต้องการอาหารที่มีโปรตีนสูง เพื่อใช้ในการพัฒนาอวัยวะสืบพันธุ์และวางไข่ ดังนั้น การใช้อาหารที่มีโปรตีนสูงอย่างยีสต์ออโตไลเซท แล้วนำมาผสมกับสารฆ่าแมลง (เหยื่อพิษ) พ่นทิ้งไว้บนใบพืช จึงเป็นการล่อให้แมลงวันผลไม้มากินและตายในที่สุด

การพ่นเหยื่อพิษแบ่งออกได้เป็น 2 วิธี

1. **การพ่นเหยื่อพิษแบบเป็นจุด** (Spot Treatment) พ่นบนพืชต้นละ 1-4 จุด จุดละ 30 มิลลิลิตร ในเวลาเช้าตรู่ทุกๆ 5-7 วัน จุดที่พ่นเหยื่อพิษควรเป็นจุดที่อยู่ในร่มเงาและไม่ถูกแสงแดดจัด และเริ่มพ่นก่อนทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตหนึ่งเดือน

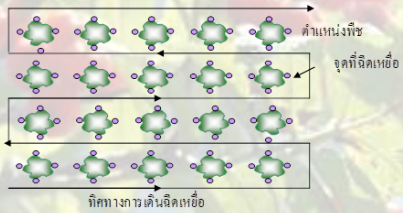

2. **การพ่นเหยื่อพิษแบบเป็นแถบ** (Strip Treatment) มักใช้เครื่องยนต์พ่นสารติดตั้งบนยานพาหนะวิ่งในแปลง โดยจัดวางระดับการพ่นเหยื่อไว้ในระดับคงที่ ประมาณสายตาหรือกลางทรงพุ่มของพืช พ่นทุก 5-7 วัน แต่ละแถวอาจพ่นเหยื่อพิษไว้ 1-2 แถบ แต่ควรเป็นด้านตรงข้ามกัน

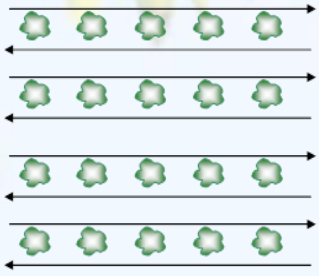

หลักเกณฑ์ในการพ่นเหยื่อพิษ

1. ต้องพ่นเหยื่อพิษในเวลาเช้าตรู่ เพราะเป็นช่วงที่แมลงวันผลไม้ออกหาอาหาร
2. ระยะเวลาในการพ่น 3-7 วัน/ครั้ง ขึ้นอยู่กับปริมาณแมลงวันผลไม้ในแปลงปลูก
3. ควรเริ่มพ่นเหยื่อพิษก่อนแมลงวันผลไม้เข้าทำลายผลผลิต 2 สัปดาห์
4. สารฆ่าแมลงที่ผสมกับเหยื่อโปรตีนควรเป็นสารฆ่าแมลงที่ออกฤทธิ์เร็ว และคงฤทธิ์อยู่ได้นานประมาณ 7 วัน
5. การพ่นเหยื่อพิษแบบเป็นจุด ควรพ่นด้านใต้ใบเพื่อป้องกันการชะล้างของฝน และจำนวนจุดที่พ่นยิ่งมากก็ยิ่งได้ผลดี
6. การพ่นเหยื่อพิษไม่จำเป็นต้องพ่นเฉพาะพืชที่ปลูกหลักเท่านั้น อาจพ่นในพืชอื่นๆ หรือวัชพืชในบริเวณแปลงปลูกก็ได้ เพราะบางครั้งแมลงวันผลไม้อาศัยพืชอื่นๆ ในการหลบซ่อน การพ่นเหยื่อพิษบนพืชอื่นจึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้เหยื่อพิษให้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้น
7. เมื่อพบปริมาณแมลงวันผลไม้ในกับดักมากขึ้น ให้พ่นเหยื่อพิษถี่ขึ้น เช่น เลื่อนจากทุก 7 วัน เป็นทุก 4-5 วัน เป็นต้น

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยเทคโนโลยีรังสี
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 6 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม 2565

หลักการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (4R)

หลักการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (4R) เป็นหลักการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ธาตุอาหารของพืช และลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยได้ ทั้งนี้ อาจมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น พืชที่ปลูก ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ระบบการปลูกพืช เทคนิคการจัดการ และสภาพภูมิอากาศ โดยหลักการ 4R มีดังนี้

1. Right source : ถูกชนิดของปุ๋ยหรือถูกสูตร

การใส่ปุ๋ยตามชนิดและตามสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช สามารถประเมินได้จากการตรวจวิเคราะห์ดิน

2. Right rate : ถูกอัตรา

การใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มเติมธาตุอาหารในดินให้เพียงพอต่อความต้องการของพืช และสอดคล้องกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยประเมินได้จากการวิเคราะห์ดิน

3. Right time : ถูกเวลา

การใส่ปุ๋ยในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามระยะการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งมีความต้องการธาตุอาหารในแต่ละระยะแตกต่างกัน และในปริมาณที่แตกต่างกัน รวมถึงช่วงเวลาที่ใส่ปุ๋ยควรเป็นช่วงที่ดินมีความชื้น เช่น ตอนเช้าหรือหลังฝนตก จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ย

4. Right place : ถูกตำแหน่งหรือถูกวิธี

ควรใส่ปุ๋ยบริเวณใกล้ระบบรากซึ่งเป็นบริเวณที่พืชสามารถดูดซับธาตุอาหารได้ดีที่สุด เลือกใส่ปุ๋ยด้วยวิธีและตำแหน่งที่ช่วยให้พืชสามารถนำธาตุอาหารไปใช้ประโยชน์ได้ง่าย การแบ่งใส่ปุ๋ยครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง และการฝังกลบปุ๋ย จะช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารจากปุ๋ยได้

อ้างอิง กรมส่งเสริมการเกษตร
เรียบเรียงโดย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย